

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента**

ОДФ 2.03 Педагогіка загальна

підготовки

бакалаврів

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

012 Дошкільна освіта

(код і найменування спеціальності)

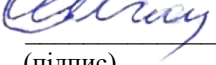
2024 рік

Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2.03 Педагогіка загальна для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти I курсу.

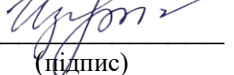
Розробник: Бондаренко Н. Б., кандидат педагогічних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДФ 2.01 Вступ до спеціальності та професійна етика ОДФ 2.02 Історія дошкільної педагогіки ОДФ 2.06 Психологія загальна ОДФ 2.09 Педагогічна психологія	
Курс	I	I
Семестр / триместр	I	I
Загальний обсяг годин / кредитів	120/4	120/4
Кількість змістовних модулів	4	4
Годин на аудиторне вивчення	46	16
Годин на самостійне вивчення	74	104
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Педагогіка загальна» є ознайомлення здобувачів освіти з основними поняттями, принципами та теоріями педагогіки; формування початкових уявлень про педагогіку як науку, суб'єктами педагогічного процесу, теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для професійної діяльності в галузі освіти, здатності до самостійного системного педагогічного мислення, самоаналізу педагогічних явищ і ситуацій.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– ознайомити студентів з теоретико-методологічними підходами до вивчення предмета, основними поняттями і категоріями педагогіки, методами педагогічних досліджень;

– сформуванню у студентів розуміння понять: «сутність та структура процесу навчання», «принципи та закономірності процесу навчання», «методи» і «засоби навчання», «форми організації навчання»;

– розкрити суть понять: «виховання», «самовиховання», «сутність процесу виховання», «закономірності та принципи процесу виховання»;

– засвоїти основні поняття: «зміст освіти», «загальна, політехнічна та професійна освіта», «навчальні плани (календарні, перспективні), програма, підручник»;

– сформуванню у здобувачів освіти умінь користуватися методами педагогічних досліджень у своїй практичній діяльності;

- дати поняття про класифікацію методів виховання; процес управління, менеджмент;
- ознайомити студентів з основними напрямками виховання;
- навчити студентів планувати роботу, організовувати планування роботи у дитячому колективі;
- ознайомити здобувачів освіти з виховними можливостями сім'ї у вихованні дітей.

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері педагогіки, що передбачають застосування основних педагогічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності КС

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

Після вивчення курсу «Педагогіка загальна» студенти повинні *знати*:

– об'єкт та предмет вивчення загальної педагогіки як науки, її сучасні завдання, джерела;

– теоретико-методологічні підходи до вивчення предмета, основні поняття і категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень;

– основні наукові підходи щодо розвитку особистості, фактори, які впливають на розвиток і формування особистості, напрями виховання;

– цілі виховання, які ставились в різні історичні періоди;

– структурні компоненти, принципи, форми, методи організації педагогічного процесу, критерії оцінки його якості й ефективності;

– основи управління закладом освіти, поняття про управління, менеджмент, педагогічний менеджмент;

– інноваційні процеси в освіті, основні принципи системи управління

освітою.

уміти:

- виділяти основні педагогічні поняття під час опрацювання педагогічної літератури;
- вибирати методи науково-педагогічного дослідження відповідно до особливостей об'єкта (суб'єкта), що вивчається;
- визначати умови позитивного впливу різних факторів на розвиток і формування конкретної особистості;
- знаходити раціональні шляхи розв'язання суперечностей у педагогічному процесі;
- характеризувати й обґрунтовувати вибір форм і методів організації педагогічного процесу в залежності від його мети й основних завдань;
- аналізувати педагогічний процес з погляду реалізації його принципів та закономірностей;
- рефлексувати та оцінювати власні можливості у засвоєнні професійно педагогічної діяльності;
- планувати процес особистого розвитку і навчання професії педагога.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Педагогіка як наука, її становлення і розвиток

Виникнення педагогіки загальної як науки. Термін «педагогіка загальна»: сутність, історія. Предмет, об'єкт і завдання педагогіки. Етапи розвитку педагогіки загальної. Основні категорії педагогіки загальної: виховання, навчання, освіта та розвиток, їх взаємозв'язок. Зв'язок педагогіки з іншими науками та її структура. Педагогіка загальна як наука і мистецтво виховання. Методологія педагогічних досліджень. Етапи здійснення педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень (спостереження, педагогічний експеримент, бесіди, вивчення перспективного досвіду; вивчення документації, опитування, методи моделювання педагогічних явищ, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження).

Література [Б 2, 4, 6, 8; Д 1, 6, 9]

Тема 2. Розвиток, соціалізація і виховання особистості

Поняття про особистість, індивідуальність, індивід. Змістова характеристика понять: розвиток, соціалізація, виховання і формування. Загальні та вікові закономірності, особливості індивідуального розвитку особистості. Основні об'єктивні і суб'єктивні фактори формування особистості. Виховання – визначальний чинник формування особистості. Зарубіжні концепції розвитку

особистості. Роль педагога у вихованні та розвитку дитини і формуванні її особистості. Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання. Класифікація та загальна характеристика факторів соціалізації.

Література [Б 5, 6, 12, 14; Д 1, 2]

Тема 3. Педагогічний процес

Основні тенденції розвитку освіти. Суть педагогічного процесу. Основні компоненти педагогічного процесу. Структура педагогічного процесу. Рушійні сили педагогічного процесу. Педагогічний процес як система. Основні характеристики педагогічного процесу як системи. Етапи педагогічного процесу. Цілісність педагогічного процесу. Закономірності педагогічного процесу. Організація педагогічного процесу.

Література [Б 2, 4, 6, 7, 12; Д 1, 5, 6]

Тема 4. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу

Особливості педагогічної діяльності. Становлення педагогічної професії. Основні аспекти ролі педагога як суб'єкта педагогічного процесу. Психолого-педагогічні вимоги до особистості сучасного педагога. Система педагогічної діяльності. Основні елементи системи педагогічної діяльності. Сутність поняття «педагогічна майстерність», «педагогічна компетентність», «педагогічна культура». Структура педагогічної майстерності педагога закладу освіти. Педагогічна техніка педагога (фахово-методичні, спеціальні і творчі уміння педагога). Стили ставлення педагога до дітей та стилі педагогічного спілкування. Майстерність педагогічного спілкування. Педагогічна етика та педагогічний такт.

Література [Б 1, 5, 6, 14; Д 1, 5, 6]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Дидактика як педагогічна теорія навчання

Тема 5. Теорія навчання

Суть та основні аспекти дидактики. Основні концепції дидактики (принципи навчання, форми та методи навчання). Сучасні підходи в дидактиці. Характеристика навчання як виду пізнавальної діяльності. Етапи навчання як пізнавальної діяльності. Основні функції навчання: пізнавальна (когнітивна), розвивальна, виховна, соціалізуюча, мотиваційна, комунікативна, практична (професійна), оцінювальна. Типи навчання (організаційною формою, рівнем активності, методами навчання, місцем і формою навчання, рівнем складності матеріалу). Закономірності навчання, їх характеристика. Принципи навчання як категорія як категорія дидактики. Система дидактичних принципів.

Література [Б 1, 3, 7, 10, 11; Д 1, 5, 9]

Тема 6. Зміст освіти в сучасних закладах освіти

Сутність змісту освіти. Теорії змісту освіти. Особливості навчальних планів (календарний, перспективний), програм і підручників. Державний компонент змісту освіти. Базовий компонент дошкільної освіти. Шкільний компонент змісту освіти. Взаємозв'язок загальної, політехнічної і професійної освіти. Загальна освіта. Політехнічна освіта. Професійна освіта. Оновлення змісту освіти в сучасних закладах освіти. Зміст освіти зарубіжної школи.

Література [Б 7, 10, 11, 14; Д 1, 8, 10]

Тема 7. Методи і засоби навчання

Сутність методів навчання. Основні функції методів навчання. Прийоми як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія. Методи навчання і їх класифікація. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні, наочні, практичні, інші методи навчально-пізнавальної діяльності). Методи стимулювання навчальної діяльності дітей (методи формування пізнавальних інтересів, методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні). Методи контролю і самоконтролю у навчанні (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод графічного контролю, метод програмованого контролю, метод практичної перевірки, метод самоконтролю, метод самооцінки). Вибір методів навчання. Засоби навчання. Роль та значення засобів навчання. Класифікація засобів навчання.

Література [Б 2, 3, 6, 7, 12; Д 5, 6]

Тема 8. Технології і форми організації навчання

Традиційні технології навчання у сучасних закладах освіти: пояснювально-ілюстративне навчання, проблемне навчання, програмоване навчання, диференційоване навчання. Нові технології навчання. Особистісно орієнтована технологія навчання. Технологія групової навчальної діяльності. Технологія розвивального навчання. Технологія формування творчої особистості. Технологія навчання як дослідження. Модульно-рейтингове навчання. Нові інформаційні технології (НІТ) навчання. Педагог і педагогічні технології. Поняття про форми організації навчання. Урок як основна форма організації навчання. Фронтальна робота. Групова робота. Парна робота. Індивідуальна робота. Підготовка вчителя до уроку. Попередня підготовка до уроку. Безпосередня підготовка до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні форми навчання. Семінарські заняття. Практикум. Факультативні заняття. Екскурсії. Предметні гуртки. Домашня навчальна робота учнів. Консультації. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній школі.

Література [Б 2, 4, 5, 6, 9, 11; Д 1, 5, 6, 10]

Тема 9. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю

Поняття контролю та його значення у навчально-виховному процесі. Функції контролю. Оціночні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів. Педагогічні вимоги до перевірки. Методи контролю та види його здійснення на різних ступенях навчання. Оцінювання навчальних досягнень дитини, його призначення. Критерії якості знань і навичок учнів. Характеристика бальної системи оцінювання. Рівні навчальних досягнень. Атестація учнів. Зарубіжна практика контролю успішності учнів.

Література [Б 4, 6 13, 14; Д 1, 6, 10]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Теорія виховання

Тема 10. Процес виховання

Сутність процесу виховання. Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили. Особливості виховного процесу. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання, його сутність, умови, етапи, прийоми реалізації. Перевиховання, його сутність, функції, етапи, принципи реалізації. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання. Основні закономірності і принципи виховання.

Література [Б 1, 3, 12, 14; Д 1, 2, 6]

Тема 11. Зміст виховання

Особливості змісту виховання в закладах освіти. Основні напрями виховання. Розумове виховання. Формування наукового світогляду. Моральне виховання. Статеве виховання і підготовка до сімейного життя. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку і відповідальності. Правове виховання. Екологічне виховання. Трудове виховання. Продуктивна праця учнів. Суспільно корисна праця учнів. Праця учнів з побутового самообслуговування. Економічне виховання. Профорієнтаційна робота в школі. Естетичне виховання учнів. Фізичне виховання. Зміст виховання в зарубіжній школі.

Література [Б 4, 5, 9, 12; Д 2, 6, 9]

Тема 12. Загальні методи виховання

Сутність методу і прийому виховання. Характеристика основних груп методів виховання. Методи формування свідомості. Методи формування суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності та поведінки. Методи контролю та аналізу рівня вихованості. Вибір методів виховання.

Література [Б 2, 4, 11, 12; Д 1, 2, 4, 6]

Тема 13. Організаційні форми виховної роботи. Виховання колективу

Специфіка позакласної і позашкільної виховної роботи. Особливості і

відмінності позакласної і позашкільної роботи. Принципи організації позакласної роботи. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. Позашкільні навчально-виховні заклади, їх види. Зміст роботи позашкільних установ. Виховання учнівського колективу. Сутність, ознаки, функції, структура колективу. Методи згуртування учнівського колективу. Органи учнівського самоврядування. Виховний вплив колективу. Колективні творчі справи.

Література [Б 4, 10, 12, 13, 14; Д 8, 9, 10]

Тема 14. Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості

Сутність та специфіка організації взаємодії з батьками учнів. Завдання, зміст і методика виховання дітей в сім'ї. Шляхи підвищення педагогічних знань батьків. Види і методи роботи з батьками учнів. Відвідування батьків удома. Запрошення батьків до школи. День відкритих дверей у школі. Класні батьківські збори. Ефективні форми налагодження партнерських взаємин вчителя з батьками. Залучення громадськості до виховання дітей. Виховання підростаючого покоління в дитячих та юнацьких організаціях. Партнерство в педагогічному колективі.

Література [Б 6, 9, 12, 14; Д 1, 6]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Педагогічний менеджмент

Тема 15. Педагогічний менеджмент як теорія та практика управління освітніми системами

Теоретичний аспект педагогічного менеджменту. Поняття педагогічного менеджменту. Стан і тенденції розвитку системи освіти у сучасному суспільстві. Сутність, мета й особливості управління освітою. Основні функції та принципи педагогічного менеджменту. Нормативно-правове й інформаційне забезпечення управління освітніми системами. Практичний аспект педагогічного менеджменту. Виклики і тенденції в педагогічному менеджменті. Управління навчальним процесом. Основні аспекти організації та управління педагогічним колективом:

Література [Б 1, 3, 7, 10, 12; Д 8, 10]

Тема 16. Інноваційні процеси в освіті

Основні напрямки інновацій в освіті. Вплив інновацій на освітню систему. Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень педагогічної науки. Основні характеристики передового педагогічного досвіду. Підвищення кваліфікації педагогів і їх атестація. Шляхи впровадження передового педагогічного досвіду та досягнень педагогічної науки. Впровадження досягнень педагогічної науки.

Література [Б 6, 8, 11, 12; Д 3, 4, 7]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												Форма контролю
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні основи педагогіки													
Тема 1. Педагогіка як наука, її становлення і розвиток	7	2	–			5	9	2	–			7	У, Е
Тема 2. Розвиток, соціалізація і виховання особистості	6	2	–			4	6	–	–			6	ПК, У
Тема 3. Педагогічний процес	8	2	2			4	6	–	–			6	П, СХ/Т
Тема 4. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу	7	2	–			5	9	2	–			7	ПК, Т, К
Разом за змістовим модулем	28	8	2			18	30	4	–			26	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Дидактика як педагогічна теорія навчання													
Тема 5. Теорія навчання	9	2	2			5	9	2	–			7	У, П
Тема 6. Зміст освіти в сучасних закладах освіти	6	2	–			4	6	–	–			6	Д, Т
Тема 7. Методи і засоби навчання	9	2	2			5	9	2	–			7	ПК, СХ/Т
Тема 8. Технології і форми організації навчання	9	2	2			5	9	–	2			7	СХ/Т, У, ПК
Тема 9. Контроль за навчально-	7	2	–			5	7	–	–			7	Т, Д

пізнавальною діяльністю													
Разом за змістовним модулем	40	10	6			24	40	4	2			34	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Теорія виховання													
Тема 10. Процес виховання	9	2	2			5	8	2	–			6	У, П, СХ/Т
Тема 11. Зміст виховання	7	2	–			5	6	–	–			6	У, Е, Т
Тема 12. Загальні методи виховання	6	2	–			4	6	–	–			6	ПК, СХ/Т
Тема 13. Організаційні форми виховної роботи. Виховання колективу	9	2	2			5	9	2	–			7	Д, Т
Тема 14. Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості	8	2	2			4	6	2	–			6	КР, ПК
Разом за змістовним модулем	39	10	6			23	35	4	–			31	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Педагогічний менеджмент													
Тема 15. Педагогічний менеджмент як теорія та практика управління освітніми системами	9	2	2			5	9	–	2			7	П, СХ/Т
Тема 16. Інноваційні процеси в освіті	4	–	–			4	6	–	–			6	ПК, К, Т
Разом за змістовним модулем	13	2	2			9	15	–	2			13	
Усього годин	120	30	16			74	120	12	4			104	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К
есе – Е

дайджест – Д
 презентація – П
 складання схем/таблиць – СХ/Т

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Педагогіка як наука, її становлення і розвиток	2	2	–
2	Тема 2. Розвиток, соціалізація і виховання особистості	2	–	–
3	Тема 3. Педагогічний процес	2	–	–
4	Тема 4. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу	2	2	–
5	Тема 5. Теорія навчання	2	2	–
6	Тема 6. Зміст освіти в сучасних закладах освіти	2	–	–
7	Тема 7. Методи і засоби навчання	2	2	–
8	Тема 8. Технології і форми організації навчання	2	–	–
9	Тема 9. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю	2	–	–
10	Тема 10. Процес виховання	2	2	–
11	Тема 11. Зміст виховання	2	–	–
12	Тема 12. Загальні методи виховання	2	–	–
13	Тема 13. Організаційні форми виховної роботи. Виховання колективу	2	–	–
14	Тема 14. Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості	2	2	–
15	Тема 15. Педагогічний менеджмент як теорія та практика управління освітніми системами	2	–	–
16	Тема 16. Інноваційні процеси в освіті	2	–	–
	Усього годин	30	16	–

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	

1	Педагогіка як наука, її становлення і розвиток	–	–	–
2	Розвиток, соціалізація і виховання особистості	–	–	–
3	Педагогічний процес	2	–	4
4	Педагог як суб'єкт педагогічного процесу	–	–	
5	Теорія навчання	2	–	5
6	Зміст освіти в сучасних закладах освіти	–	–	–
7	Методи і засоби навчання	2	–	5
8	Технології і форми організації навчання	2	2	4
9	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю	–	–	–
10	Процес виховання	2	–	4
11	Зміст виховання	–	–	–
12	Загальні методи виховання	–	–	–
13	Організаційні форми виховної роботи. Виховання колективу	2	–	5
14	Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості	2	–	5
15	Педагогічний менеджмент як теорія та практика управління освітніми системами	2	2	4
16	Інноваційні процеси в освіті	–	–	–
	Усього годин	16	4	36

7. Теми семінарських занять (не передбачено)

8. Теми лабораторних занять (не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Педагогіка як наука, її становлення і розвиток	5	7	2
2	Розвиток, соціалізація і виховання особистості	4	6	2
3	Педагогічний процес	4	6	1
4	Педагог як суб'єкт педагогічного процесу	5	7	2
5	Теорія навчання	5	7	1
6	Зміст освіти в сучасних закладах освіти	4	6	2
7	Методи і засоби навчання	5	7	1

8	Технології і форми організації навчання	5	7	1
9	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю	5	7	2
10	Процес виховання	5	6	1
11	Зміст виховання	5	6	2
12	Загальні методи виховання	4	6	2
13	Організаційні форми виховної роботи. Виховання колективу	5	7	1
14	Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості	4	6	1
15	Педагогічний менеджмент як теорія та практика управління освітніми системами	5	7	1
16	Інноваційні процеси в освіті	4	6	2
	Усього годин	74	104	24

10. Методи навчання:

Загальні:

– **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.

– **Наочні** методи навчання: ілюстрування (схеми, таблиці), демонстрування, самостійне спостереження.

– **Практичні** методи навчання: моделювання занять, ігри, вправи, практичні й дослідні роботи.

– **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій).

– **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

– *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення здобувачами освіти інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

– *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

– *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

– *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

– *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висувуючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього

необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПР-1, 5 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР-6 – лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПР-7 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПР-8 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПР-18 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР-20 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація.

11. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка презентацій, есе, дайджест по окремих темах дисципліни з використанням монографічної, періодичної, фахової літератури;
- оцінка моделювання занять;
- дистанційний контроль;
- іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти. Іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота																Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	40	100
Поточний контроль																	
		4		5		5	4		4			5	5	4			
Контроль самостійної роботи																	
2	2	1	2	1	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2		

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано

83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка «5», але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома

помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

– відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;

– не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

– відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
-----------------	-----------------------	----------------

шкалою		
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

15. Завдання для іспиту

Іспит з дисципліни включає:

- два теоретичних питання;
- тестових завдань;
- суджень.

16. Питання на іспит

1. Виникнення педагогіки загальної як науки.
2. Предмет, об'єкт і завдання педагогіки.
3. Етапи розвитку педагогіки загальної.
4. Основні категорії педагогіки загальної: виховання, навчання, освіта та розвиток, їх взаємозв'язок.
5. Зв'язок педагогіки з іншими науками та її структура.
6. Педагогіка загальна як наука і мистецтво виховання.
7. Методологія педагогічних досліджень.
8. Етапи здійснення педагогічного дослідження.
9. Методи науково-педагогічних досліджень.
10. Поняття про особистість, індивідуальність, індивід.
11. Змістова характеристика понять: розвиток, соціалізація, виховання і формування.
12. Загальні та вікові закономірності, особливості індивідуального розвитку особистості.
13. Основні об'єктивні і суб'єктивні фактори формування особистості.
14. Виховання – визначальний чинник формування особистості.
15. Зарубіжні концепції розвитку особистості.
16. Роль педагога у вихованні та розвитку дитини і формуванні її

особистості.

17. Класифікація та загальна характеристика факторів соціалізації.
18. Основні тенденції розвитку освіти.
19. Суть педагогічного процесу.
20. Основні компоненти та структура педагогічного процесу.
21. Рушійні сили педагогічного процесу.
22. Основні характеристики педагогічного процесу як системи.
23. Етапи та цілісність педагогічного процесу.
24. Закономірності педагогічного процесу.
25. Організація педагогічного процесу.
26. Особливості педагогічної діяльності.
27. Становлення педагогічної професії.
28. Основні аспекти ролі педагога як суб'єкта педагогічного процесу.
29. Психолого-педагогічні вимоги до особистості сучасного педагога.
30. Система педагогічної діяльності та основні елементи системи педагогічної діяльності.
31. Сутність понять «педагогічна майстерність», «педагогічна компетентність», «педагогічна культура».
32. Структура педагогічної майстерності педагога закладу освіти.
33. Педагогічна техніка педагога (фахово-методичні, спеціальні і творчі уміння педагога).
34. Стили ставлення педагога до дітей та стилі педагогічного спілкування, майстерність педагогічного спілкування.
35. Педагогічна етика та педагогічний такт.
36. Суть та основні аспекти дидактики.
37. Основні концепції дидактики (принципи навчання, форми та методи навчання).
38. Сучасні підходи в дидактиці.
39. Характеристика навчання як виду пізнавальної діяльності та етапи навчання як пізнавальної діяльності.
40. Основні функції навчання: пізнавальна (когнітивна), розвивальна, виховна, соціалізуюча, мотиваційна, комунікативна, практична (професійна), оцінювальна.
41. Типи навчання (організаційною формою, рівнем активності, методами навчання, місцем і формою навчання, рівнем складності матеріалу).
42. Закономірності навчання, їх характеристика.
43. Принципи навчання як категорія як категорія дидактики, система дидактичних принципів.
44. Зміст освіти в сучасних закладах освіти.

45. Особливості навчальних планів (календарний, перспективний), програм і підручників.

46. Взаємозв'язок загальної, політехнічної і професійної освіти.

47. Основні функції та прийоми методів навчання.

48. Сутність методів навчання їх класифікація.

49. Класифікація засобів навчання.

50. Традиційні технології навчання у сучасних закладах освіти: пояснювально-ілюстративне навчання, проблемне навчання, програмоване навчання, диференційоване навчання.

51. Нові технології навчання (особистісно орієнтована технологія, технологія групової навчальної діяльності, технологія розвивального навчання, технологія формування творчої особистості, технологія навчання як дослідження, модульно-рейтингове навчання, нові інформаційні технології навчання).

52. Урок як основна форма організації навчання.

53. Форми організації навчального процесу (фронтальна, групова, парна, індивідуальна робота).

54. Підготовка вчителя до уроку.

55. Позаурочні форми навчання.

56. Ефективні форми навчання в зарубіжній школі.

57. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю суб'єктів освітнього процесу.

58. Функції контролю та педагогічні вимоги до перевірки.

59. Методи контролю та види його здійснення на різних ступенях навчання.

60. Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили.

61. Особливості та етапи виховного процесу.

62. Самовиховання, його сутність, умови, етапи, прийоми реалізації.

63. Перевиховання, його сутність, функції, етапи, принципи реалізації.

64. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

65. Основні закономірності і принципи виховання.

66. Особливості змісту виховання в закладах освіти.

67. Основні напрями виховання.

68. Характеристика основних груп методів виховання.

69. Специфіка позакласної і позашкільної виховної роботи.

70. Особливості і відмінності позакласної і позашкільної роботи.

71. Принципи організації позакласної роботи.

72. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи.

73. Позашкільні навчально-виховні заклади, їх види та зміст роботи позашкільних установ.

74. Виховання учнівського колективу: сутність, ознаки, функції, структура

колективу.

75. Методи згуртування учнівського колективу.
76. Органи учнівського самоврядування, мета, завдання.
77. Переваги учнівського самоврядування.
78. Сутність та специфіка організації взаємодії з батьками учнів.
79. Шляхи підвищення педагогічних знань батьків.
80. Ефективні форми налагодження партнерських взаємин вчителя з батьками.
81. Залучення громадськості до виховання дітей.
82. Виховання підростаючого покоління в дитячих та юнацьких організаціях.
83. Партнерство в педагогічному колективі.
84. Теоретичний аспект педагогічного менеджменту.
85. Стан і тенденції розвитку системи освіти у сучасному суспільстві.
86. Основні функції та принципи педагогічного менеджменту.
87. Практичний аспект педагогічного менеджменту: виклики і тенденції в педагогічному менеджменті.
88. Основні аспекти організації та управління педагогічним колективом.
89. Основні напрямки інновацій в освіті.
90. Вплив інновацій на освітню систему.
91. Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень педагогічної науки.
92. Основні характеристики передового педагогічного досвіду.
93. Підвищення кваліфікації педагогів і їх атестація.
94. Шляхи впровадження передового педагогічного досвіду та досягнень педагогічної науки.

17. Методичне забезпечення

- 1) робоча навчальна програма дисципліни;
- 2) залікові матеріали;
- 3) конспекти лекцій;
- 4) інформаційно-методичне забезпечення практичних занять;
- 5) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Автомонов П. П. Дидактика вищої школи : підручник. К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. 368 с.
2. Барбашова І. А. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. Бердянськ: Вид-во О. В. Ткачук, 2009. 197 с.

3. Бондар В. І. Дидактика. К., Либідь, 2005. 321 с.
4. Веретенко Т. Г. Загальна педагогіка : навч. посіб. К. : ВД «Професіонал», 2004. 128 с.
5. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. 2-ге видання, переробл, доп. Київ. «Академвидав». 2007, 618 с.
6. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
7. Загальна педагогіка : модульне навчання : посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. 328 с.
8. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник. 3-тє, перер. та допов. Київ : Ліра-К, 2016. 607 с.
9. Зайченко І. В. Педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. педагог. навч. закл., 2-е вид. К., «Освіта України», «КНТ», 2008. 528 с.
10. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка : підруч. К. : Знання, 2007. 447 с.
11. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 291 с.
12. Мартиненко С. М., Хорунжа Л. Л. Загальна педагогіка : навч. посіб. К. : МАУП, 2016. 176 с.
13. Мойсенюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів. К., 2009. 656 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. К. : Академвидав, 2009. 560 с.

Додаткова література

1. Антонова О. Є. Базові знання з педагогіки : становлення, розвиток, технологія формування: монографія: вид. 2-ге, допов. Житомир : Житомир. держ. ун-т, 2004. 276 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 2 : Особистісно орієнтований підхід : науково-практичні засади. К., 2003. 241 с.
3. Бондарчук Г. П. Методичні рекомендації з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду. К. : 2010. 43 с.
4. Зязюн І. А., Карамущенко Л. В. Педагогічна майстерність. К. : Вища шк., 2004. 422 с.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навчальний посібник для вузів. Київ : Знання, 2006. 311 с.
6. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посіб. К. : Кондор, 2015. 667 с.

7. Мельник Н. А. Нові форми впровадження та поширення педагогічного досвіду як важлива умова створення інноваційного освітнього середовища. Управління школою. № 34–36 (406-408) грудень 2013 р. С. 88–93.

8. Менеджмент в освіті : підручник / за ред. проф. В. Крижка. Київ : Освіта України, 2020. 438 с.

9. Словник термінів і понять з дисципліни «Загальні основи педагогіки» та «Дидактика» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності «Початкова освіта» / уклад. К. І. Гоцуляк. Івано-Франківськ : ПНУ ім. Василя Стефаника, 2018. 38 с.

10. Управління закладом освіти : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ : БДПУ, 2020. 603 с.

Інформаційні ресурси

1. Всеукраїнський портал «Освіта.ua» (2020). Освітній процес у дошкільних навчальних закладах: рекомендації та інновації. URL: <https://www.osvita.ua>. (дата звернення: 01.09.2024).

2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.schoollife.org.ua/derzhavnyj-standart-pochatkovoyi-osvitydokument/>. (дата звернення: 01.09.2024).

3. Дистанційна платформа для навчання, саморозвитку та отримання допомоги й перевіреної інформації. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/distancijni-platformi-dlya-navchannya-samorozvitku-taotrimannya-dopomogi-j-perevirenoyi-informaciyi>. (дата звернення: 01.09.2024).

3. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / НАПН України. Київ : ФОРМ Ферець В. Б., 2020. 44 с. URL: <https://bit.ly/2E3xuL>. (дата звернення: 01.09.2024).

4. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>. (дата звернення: 01.09.2024).

5. Методичні рекомендації щодо передового педагогічного досвіду. URL: http://zpto.ues.by/images/files/metodrekomendazii/ped_dosvid.pdf. (дата звернення: 01.09.2024).

6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>. (дата звернення: 01.09.2024).

7. Національна освітня інтернет-платформа. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 01.09.2024).

8. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України 347/2002 від 17.04.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>. (дата звернення: 01.09.2024).

9. Про дошкільну освіту. Закон України. № 2628–ІІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

10. Про освіту. Закон України. № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

11. Сайт Інституту модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/doshkilnaosvita/programno-metodichne-zabezpechennya/> (дата звернення: 01.09.2024).

12. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/doshkilnaosvita/programno-metodichne-zabezpechennya/> (дата звернення: 01.09.2024).

13. Сайт Українського інституту розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/>. (дата звернення: 01.09.2024).

14. Український інститут розвитку освіти (2023). Нові методики та стандарти дошкільної освіти. URL: <https://www.uriedu.gov.ua>. (дата звернення: 01.09.2024).